

Iktatószám	Budapestre vonatkozó újságcikkek		Osztályozás
	Szerző <i>Örs.</i>	Tárgy <i>331.61</i>	
	Cím <i>A munkanélküliekről.</i>	Hely	
	Forrás: <i>Politikai heti szemle</i>	Idő <i>"1914"</i>	
	<i>Prp.</i> (Hely)	<i>1914</i> (Idő)	<i>III/29</i> (Köt. v. füz.)

A munkanélküliekről.

Budapest, 1914 március 28.

A fővárosban és a szomszédos helységeiben a mult vásárnap egész ezrednyi népszámlálóval összeiratták azokat az ipari munkásokat, akik nem kaptak munkát. A környék belevonása annál szükségesebb volt, mert hiszen igen sokan ott huzzák meg magukat és csak keresetért jönnek a városba, azaz hogy most azt is csak keresik.

Határozott képet még nem kaphatunk erről az összeírásról, mert a későbbi osztályozás fogja megállapíthatni, hogy ki mennyi ideig nincs munkában. De a régi tapasztalat szerint bizonyos, hogy a legtöbbnek alig volt keresete a télen át. Külön kell számítanunk azokat, akik csak nem rég jöttek a fővárosba, hogy itt alkalmazást keressenek, valamint az építőipar oly ágaiban dolgozókat, amely iparágak télen szünetelnek. De itt viszont megint azt kell számításba venni, hogy hányan épték át a tél küszöbét már a mult évi válság következtében is minden tartalékkeresmény nélkül?

Bárhogy próbáljuk megvilágítani és magyarázgatni körülményeket, a munkanélküliek száma mindenesetre regdöbentő. Összesen felülmúlja a 29.000-et; ebből 2.000 esik magára a városra, 7000 a környékre, de az is legnagyobbrészt Újpestre, Rákospalotára, Kispestre, Ruzsábetfalvára, amelyek ma már természetszerű részei fővárosnak.

Annyi vigasztaló mégis van a szomorú dologban, hogy a keresetnélküli ipari munkások száma az egész országban még sem annyi, mint a mennyinek hozzá-

vetőleg híresztelték; mert először is a főváros gyáripára nemcsak hogy nagy kontingense az országos iparnak, hanem a főváros gyújtópontja is a keresletnek. Aki nem szánja el magát messze vándorutra, a tengerentúlra, az itt keres megélhetési forrást, inkább itt koplal és lesi a kedvezőbb alkalmat a tapasztalat szerint, amit megerősít bölcsen a magyar közmondás, hogy „nagy erdőben sok a forgács“, azaz nagyvárosban könnyebb keresetet találni.

A fővárosi összeírás csak utmutató arra, hogy miképen kellene hazánk összes iparos városai felől egyöntetű értesülést szerezni. Miután pedig tudjuk, hogy

hányan vannak kereset nélkül, következik a másik, nagyobb feladat, hogy ezeket alkalmas közvetítéssel munkába állítsuk. De természetesen ez is csak az első segítség. Mert az igazi, tervszerű teendő az, hogy amennyire emberileg lehetséges, válságos napok esetén ilyen nagy tömeg ne legyen kénytelen koldussá rongyolódni, hanem legalább támaszt nyerjen addig, amíg a gazdasági viszonyok újra jobbra fordulnak. Mert most mégis van remény, hogy hamarjában a munkanélkülieknek száma leapad. Az állami befektetések megkezdődnek s a fővárosban is újra megindul az építkezés, ami különböző iparágaknak juttat munkát. De nem tudjuk, vajjon nem tesz-e megint tönkre sok szép reményt valami gazdasági kalamitás, ami már két esztendőn át rettegésben tartott bennünket és töméntelen kárt is okozott, s ami a válságos évek után igazán katasztrófát jelentene?

De ha ezt az évet jobb eredménnyel ússzuk is

meg, gondoskodni kell, hogy a következő évek megint vissza ne vessék a keresőképesek egész seregét ebbe a nyomoruságba, ami nem csak rájuk nézve, emberiességi szempontból kár, hanem nemzetgazdasági csapás is.

Már is halljuk ismét emlegetni bizonyos körökben a keresetbiztosítás eszméjét.

Az eszme nem új, de megvalósítása nem olyan könnyű feladat. Még Angliában sem birkóztak meg vele eddig. Valamely módjával azonban foglalkoznia kell a kormánynak. És semmivel sem használhatna jobban a nemzetnek és törhetné ki mindenféle fakciózus ellenségeskedés méregfogát, mint az ilyen elsőrendű szociális alkotással.

Nem akarunk most elolvadt havat söprögetni, nem rekriminálunk, mert hiszen az gyakorlatilag teljesen hiábavaló volna, hogy az a sok millió, amit pár évtizeden át üres hatalmi célokért elherdáltak könnyelmű sztrájkokra, jó lett volna most a szükség napjaiban: hanem komolyan kérjük az illetékes köröket, nem csak a kormányt, hanem a hatóságokat, társadalmi vezéreket, hogy ezt az életbevágó problémát sürgősen megoldani törekedjenek.

Bizonyos, hogy a magyar munkástársadalmi berendezkedés maga is sok nehézséget okoz. Mert tapasztalunk kell, hogy amíg egy-egy helyen, mint a fővárosban ezerekre menő munkás nem jut keresethez, egyes helyeken idegeneket kénytelenek importálni, mert magyar vállalkozó nem akad. Sőt ez még a mezőgazdaság terén is előfordul; legutóbb volt példa rá, hogy a vízkárosultak inkább hajlandók lettek volna Amerikába vándorolni, mint Magyarországon egy napi vasuti utra

menni a kész munkára. Az is bizonyos, hogy vannak sokan, akiket nem a munka hanem az álláskeresés vágya csal ide a fővárosba, ugyszólván szöknek a nehezebb munka elől, inkább szolgástorba áll, csak ne kelljen a tü, kaptafa meg gyalupad mellett maradnia, holott jobban fizetnék azt a munkáját. Olyan emberek, akik keserves munkára hajlandók Amerikában, itt benn

nem vállalnak semmi szín alatt sem más munkát, mint amihez hozzászoktak. Ott künn kénytelenségből beletanulnak a soha sem próbált dolgokba is. A mult héten járt itt egy tekintélyes amerikai gazda, aki tapasztalatairól előadást is tartott és csodálkozott, hogy nálunk, ahol a gazdaságnak oly nagyszerű természeti alapföltételei vannak, a földmivesek nem dolgoznak eleget, ha pedig Amerikába érnek, ott sem gazdasági munkára tódulnak, hanem a kevésbé nekik való ipari munkákra. Mi hozzátehetjük, hogy ezek már többnyire leégett emberek, akik ott kénytelenek akárminő munkát elvégezni, mert nem várhatnak könyöradományt sem a társadalomtól, sem a kormánytól.

Ezek olyan természeti megrögzöttségek, részint ferde társadalmi felfogás maradványai, amelyek csak hosszabb ideig tartó modern gazdasági nevelés által szüntethetők meg. De azzal, hogy a munka lehetőségét vagy a viszonyok mostohasága következtében elmaradt keresetért való kárpótlást biztosítsuk, ezen a felfogáson is rést ütünk. Ha ezt sikerülne keresztülvinni, akkor könnyen odaállithatjuk az erkölcsi kényszer elé azokat, akik a munkakerülést szeretnék a társadalom megadóztatására kihasználni; mert akkor közsegélyben többé nem részesülhetne más, csak a beteg és munkaképtelen, sőt ezeknek a száma is a minimumra csökkenne az aggkori ellátás biztosításával. Erre éppen a munkahiány alkalmából is szintén ki kell végre terjesztenünk komoly figyelmünket, mert valószínűleg az összeírás végeredményében látni fogjuk, hogy a kereset nélkül maradtak közt éppen az öregek vannak nagy számmal, akiknél válságos időkben leghamarabb adnak tul, hogy fiatalokat állítsanak a helyükre, s ezek azután máshol még nehezebben kapnak kenyeret. Az aggkori ellátás már maga is jótékony háritója lenne a nagyszámu munkanélküliségnek.

Olyan kérdések ezek, amelyek elől ma már éppen nem lehet kitérni, amelyeket a közelmult gazdasági válság gyorsan megérlelt.

Örs.